

1 Što u praktičnom smislu znači pravni pojam „roditeljska odgovornost“? Koja su prava i obveze nositelja roditeljske odgovornosti?

Kad je riječ o terminologiji, u Luksemburgu se pojmu „roditeljsko pravo“ daje prednost pred pojmom „roditeljska odgovornost“. Tim su pojmom obuhvaćena sva prava i obveze koja su na temelju zakona dodijeljena roditeljima u pogledu osobe i imovine njihove uzdržavane maloljetne djece kako bi ispunili svoje dužnosti zaštite, odgoja i uzdržavanja svoje djece.

Oba roditelja imaju roditeljsko pravo kako bi zaštitili sigurnost, zdravlje i moral svoje djece, osigurali im odgoj i omogućili razvoj u skladu s njihovom osobnošću. Roditelji imaju pravo i obvezu nadzirati uzdržavanje i odgoj djeteta. Roditeljsko pravo nije apsolutno ni diskrecijsko pravo roditelja: mora se izvršavati u najboljem interesu djeteta.

2 Tko u pravilu ima roditeljsku odgovornost nad djetetom?

U načelu, ako je utvrđeno srodstvo s oba roditelja, oni zajednički izvršavaju roditeljsko pravo neovisno o tome jesu li u braku, žive li u registriranom partnerstvu, jesu li rastavljeni ili razvedeni. Ako s jednim od roditelja nije utvrđeno srodstvo ili je jedan od roditelja preminuo, odsutan je ili ne može izraziti svoje želje, drugi roditelj sam izvršava roditeljsko pravo.

3 Ako roditelji nisu sposobni ili ne žele snositi roditeljsku odgovornost nad svojom djecom, može li se umjesto njih odrediti neka druga osoba?

Ako nastupi smrt roditelja ili roditelji ne mogu uzdržavati svoju djecu, djeci mora biti dodijeljen skrbnik (*tuteur*). Posljednji nadživjeli roditelj može odabrati skrbnika. Ako skrbnik nije odabran, dodjeljuje ga službeno obiteljsko vijeće (*conseil de famille*) ili, ako ono to ne učini, obiteljski sudac (*juge aux affaires familiales*).

4 Ako se roditelji razvedu ili prekinu odnos, kako se rješava pitanje roditeljske odgovornosti u budućnosti?

U načelu, rastavom ili razvodom braka roditelja ne mijenjaju se dogovori u pogledu izvršavanja roditeljskog prava, koje oba roditelja zajednički nastavljaju izvršavati. Nakon rastave moraju nastaviti zajedno donositi sve važne odluke o životu djeteta. Kad je riječ o trećim osobama koje postupaju u dobroj vjeri, smatra se da svaki roditelj izvršava uobičajene postupke povezane s roditeljskim pravom nad djetetom uz suglasnost drugog roditelja.

Sud može izvršavanje roditeljskog prava povjeriti samo jednom roditelju samo kad je to u najboljem interesu djeteta. U tom slučaju roditelj koji preuzima roditeljsko pravo samostalno donosi odluke u pogledu djeteta. Međutim, drugi roditelj neovisno o tome zadržava pravo da ga se obavijesti o uzdržavanju i odgoju djeteta te da nadzire uzdržavanje i odgoj djeteta. Osim u slučaju iznimki zbog ozbiljnih razloga, drugi roditelj ima pravo na kontakt s djetetom i na to da dijete s njime boravi.

U iznimnim okolnostima, sud može odlučiti smjestiti dijete kod treće osobe koja će nad njime izvršavati roditeljsko pravo.

Ako je dijete, uz suglasnost roditelja, smješteno kod treće osobe, roditeljsko pravo i dalje izvršavaju roditelji. Međutim, osoba kod koje je dijete smješteno izvršava sve uobičajene radnje koje se odnose na nadzor i odgoj djeteta. Sud može privremeno smjestiti dijete kod treće osobe i odlučiti da ta treća osoba mora podnijeti zahtjev za skrbništvo.

5 Ako roditelji postignu dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koje se formalnosti moraju poštovati kako bi taj sporazum postao pravno obvezujući?

Svaki dogovor između roditelja o pitanju roditeljskog prava pravno je obvezujući samo ako ga je odobrio nadležni sud.

6 Ako roditelji ne mogu postići dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koja je alternativa rješavanju spora a da se izbjegne izlazak pred sud?

Roditelji mogu iskoristiti obiteljsko mirenje.

7 Ako roditelji izađu pred sud, o kojim pitanjima u vezi s djetetom može odlučivati sudac?

Obiteljski sudac može odlučiti o sljedećim pitanjima:

o zahtjevima koji se odnose na izvršavanje roditeljskog prava, osim o zahtjevima koji se odnose na oduzimanje roditeljskog prava: to uključuje dogovore u pogledu izvršavanja zajedničkog roditeljskog prava, neovisno o tome jesu li roditelji u braku, rastavljeni ili razvedeni. Sud će izvršavanje roditeljskog prava povjeriti samo jednom roditelju samo kad je to u najboljem interesu djeteta

o izvršavanju prava na kontakt s djetetom roditelja kojem je oduzeto roditeljsko pravo i prava da dijete s njime boravi: to se pravo može odbiti samo zbog ozbiljnih razloga

o pravu djeteta na održavanje kontakta sa srodnicima u uzlaznoj liniji: to se pravo može zanemariti samo ako je to u najboljem interesu djeteta. U tom slučaju sud odlučuje o tome na koji će način dijete kontaktirati sa srodnikom

o pravu drugih osoba na kontakt s djetetom i pravu da dijete s njima boravi, bez obzira na to jesu li srodnici: sud takvo pravo dodjeljuje u iznimnim okolnostima

o obvezi sudjelovanja u uzdržavanju i odgoju djeteta dok roditelji žive zajedno: ako su roditelji rastavljeni, ta se obveza može izvršavati u obliku plaćanja alimentacije koja se određuje u skladu s potrebama djeteta i mogućnostima svakog roditelja da pridonese uzdržavanju. Takva se obveza može nastaviti i nakon što dijete postane punoljetno ako se ono ne može samo uzdržavati.

8 Ako sud odluči da jedan roditelj treba imati isključivu skrb nad djetetom, znači li to da on ili ona može odlučivati o svim pitanjima u vezi s djetetom a da se prethodno ne savjetuje s drugim roditeljem?

U načelu, rastavom ili razvodom braka roditelja ne mijenjaju se dogovori u pogledu izvršavanja roditeljskog prava, koje oba roditelja zajednički nastavljaju izvršavati. Moraju nastaviti zajedno donositi sve važne odluke povezane sa životom djeteta (uzdržavanje, odgoj, obrazovanje itd.).

Sud će izvršavanje roditeljskog prava povjeriti samo jednom roditelju samo kad je to u najboljem interesu djeteta. U tom slučaju roditelj koji preuzima roditeljsko pravo samostalno donosi odluke u pogledu djeteta. Međutim, drugi roditelj neovisno o tome zadržava pravo da ga se obavijesti o uzdržavanju i odgoju djeteta te da nadzire uzdržavanje i odgoj djeteta. Osim u slučaju iznimki zbog ozbiljnih razloga, drugi roditelj ima pravo na kontakt s djetetom i na to da dijete s njime boravi. Stoga, ako su roditelji rastavljeni, svaki od njih mora održavati osobni odnos s djetetom i poštovati odnos djeteta s drugim roditeljem. Ako roditelj kojem je oduzeto roditeljsko pravo smatra da ga roditelj koji ima to pravo ne upotrebljava u interesu djeteta, može to pitanje uputiti nadležnom sudu kako bi sud riješio spor. U tom slučaju sud može, prema potrebi, roditeljsko pravo dodijeliti drugoj osobi ili promijeniti uvjete pod kojima se ono izvršava.

9 Ako sud odluči da roditelji trebaju imati zajedničku skrb nad djetetom, što to znači u praksi?

Ako se roditelji rastanu, zajedničko izvršavanje roditeljskog prava podrazumijeva postojanje širokog razumijevanja i suglasnosti kako bi se osigurala stalna i konstruktivna suradnja roditelja u pogledu donošenja odluka koje se odnose na izvršavanje roditeljskog prava te uzdržavanje i odgoj djeteta. Pri donošenju odluka obiteljski sudac uvijek uzima u obzir najbolji interes djeteta.

10 Kojem se sudu ili tijelu trebam obratiti ako želim podnijeti zahtjev za roditeljsku odgovornost? Koje se formalnosti moraju poštovati? Koje dokumente trebam priložiti zahtjevu?

Podnositelj zahtjeva to pitanje može uputiti obiteljskom sudu podnošenjem zahtjeva okružnom sudu (*tribunal d'arrondissement*). U zahtjevu se moraju navesti datum i svrha podnošenja zahtjeva, prezimena, imena i adrese stranaka te njihovi datumi i mjesta rođenja. Ako podnositelj zahtjeva ne živi u Luksemburgu, u zahtjevu se mora navesti adresa za dostavu pismena u mjestu stanovanja. Stranke ne mora zastupati odvjetnik. Pisarnica suda (*greffe*) poziva stranke u roku od 15 dana, osim ako se rok produljuje zbog udaljenosti kako je predviđeno Novim zakonom o parničnom postupku (*Nouveau Code de procédure civile*).

Odstupajući od općeg pravila, o zahtjevima za potpuno ili djelomično oduzimanje roditeljskog prava ne odlučuje obiteljski sudac, nego je za takve zahtjeve nadležan okružni sud koji odlučuje u građanskim stvarima. Takve zahtjeve javni tužitelj treba podnijeti okružnom sudu prema mjestu prebivališta (*domicile*) ili boravišta (*résidence*) jednog od roditelja. Ako roditelji nemaju poznato prebivalište ili boravište u zemlji, zahtjev se podnosi sudu nadležnom prema okrugu u kojem se nalaze djeca. Ako se sva djeca ne nalaze u istom okrugu, zahtjev se podnosi okružnom sudu u okrugu Luxembourg (a ne u okrugu Diekirch). Javni tužitelj provodi istragu obiteljske situacije maloljetne osobe i moralnih vrijednosti njegovih roditelja. Sud poziva roditelje da mu podnesu primjedbe i prigovore koje smatraju primjerenima. U zahtjevu za oduzimanje roditeljskog prava navode se činjenice te mu se prilažu popratni dokumenti. Sudski službenik (*greffier*) obavješćuje roditelje ili srodnike u uzlaznoj liniji protiv kojih je podnesen zahtjev i poziva ih da se pojave pred sudom. Ne mora ih zastupati odvjetnik. Sud u svakom slučaju po službenoj dužnosti ili ako stranka to zatraži može donijeti bilo koje privremene mjere koje smatra poželjnim za izvršavanje roditeljskog prava nad djetetom. Sud može i opozvati ili promijeniti navedene mjere. Ako roditelj ili skrbnik želi ponovno steći prava koja su mu oduzeta, mora podnijeti zahtjev sudu nadležnom prema mjestu prebivališta ili boravišta osobe kojoj su ta prava povjerena.

11 Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima? Postoji li hitni postupak?

Tužbe se obiteljskom sudu podnose tako da jedan od roditelja ili maloljetnik koji je sposoban oblikovati vlastito mišljenje podnese zahtjev okružnom sudu u skladu s člankom 1007.-50. Novog zakona o parničnom postupku. Stranke ne mora zastupati odvjetnik, osim ako se zahtjev podnosi u postupku razvoda braka zbog nepovratnog raspada braka ili zakonske rastave. U tim slučajevima stranke mora zastupati odvjetnik s pravom zastupanja pred sudom (*avocat à la Cour*).

Zahtjev je potrebno podnijeti na običnom papiru službeniku okružnog suda s mjesnom nadležnošću. To su:

sud nadležan prema mjestu prebivališta obitelji;

ako roditelji ne žive zajedno, a zajednički izvršavaju roditeljsko pravo, sud nadležan prema mjestu prebivališta roditelja s kojim maloljetna djeca uobičajeno borave ili sud prema mjestu prebivališta roditelja koji sam izvršava roditeljsko pravo;

u drugim slučajevima, sud nadležan prema mjestu u kojem boravi osoba koja nije pokrenula postupak.

U slučaju zajedničkog zahtjeva nadležan je sud prema mjestu prebivališta jedne ili druge stranke, ovisno o njihovoj odluci. Za više pojedinosti vidjeti članak 1007.-2. Novog zakona o parničnom postupku.

Ako se zahtjev podnosi u postupku razvoda braka zbog nepovratnog raspada braka ili zakonske rastave, mjesno nadležan sud je sud nadležan prema mjestu zajedničkog prebivališta bračnih drugova ili, ako ga nemaju, prema mjestu prebivališta bračnog druga protiv kojeg se podnosi zahtjev.

Rasprave povezane sa zahtjevima za određivanje ili promjenu osobe koja izvršava roditeljsko pravo te pravo na kontakt s djetetom i pravo da dijete s njome boravi održavaju se u roku od jednog mjeseca nakon sudskog poziva.

Saslušanja pred obiteljskim sudom nisu javna, nego se provode bez održavanja rasprave. U načelu, sudac sam donosi odluku, ali može spor uputiti vijeću nekoliko sudaca ako je predmet posebno složen. Obiteljski sudac odlučuje i o zahtjevima za privremene mjere.

Obiteljski sudac osobno saslušava svaku stranku i mora ih pokušati pomiriti. Može predložiti mjeru mirenja. Može naložiti istragu obiteljske situacije (*enquête sociale*) ili provesti druge mjere istrage. Kad obiteljski sudac odlučuje o dogovorima u pogledu izvršavanja roditeljskog prava, u obzir može uzeti, među ostalim, prijašnju praksu roditelja, prethodno postignute dogovore, osjećaje koje je izrazilo dijete, mogućnosti roditelja da ispunjavaju svoje dužnosti i međusobno se poštuju te ishod provedene istrage ili ispitivanja.

Kad je riječ o zahtjevu za plaćanje alimentacije ili zahtjevu za doprinos uzdržavanju i odgoju djeteta, obiteljski sudac može naložiti strankama, čak i trećim osobama, da dostave informacije ili računovodstvene knjige ili dokumente kojima se utvrđuje iznos njihova dohotka, dugova ili dobiti.

Žalba protiv odluke obiteljskog suda mora se podnijeti u roku od 40 dana. Zahtjev kojim se podnosi žalba mora potpisati odvjetnik s pravom zastupanja pred sudom.

Ako obiteljski sudac već odlučuje o zahtjevu u pogledu merituma predmeta i odluku je potrebno hitno donijeti, što je u zahtjevu obrazloženo na pravilan način, zahtjev kojim se traže privremene mjere (*mesures provisoires*) može se podnijeti u iznimnom skraćenom postupku (*en référé exceptionnelle*). Zahtjev za privremene mjere mora se podnijeti službeniku okružnog suda koji je nadležan za odlučivanje o meritumu predmeta. Stranke ne mora zastupati odvjetnik.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Osobe čiji se dohodak ne smatra dostatnim u skladu s luksemburškim pravom mogu dobiti pravnu pomoć (*assistance judiciaire*). Kako bi dobile tu pomoć, moraju ispuniti upitnik koji mogu dobiti u Središnjoj službi za socijalnu pomoć (*Service central d'assistance sociale*) i poslati ga predsjedniku odvjetničke komore (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*) nadležnom za to područje, koji će donijeti odluku.

Pravna pomoć obuhvaća sve troškove podnošenja zahtjeva, postupka ili radnji za koje se dodjeljuje. Konkretno, obuhvaća biljege i naknade za registraciju; troškove pisarnice, odvjetničke naknade, troškove i naknade sudskih izvršitelja, javnobilježničke troškove i naknade, troškove i naknade tehničara, troškove svjedoka, troškove i naknade prevoditelja i sudskih tumača; troškove potvrda o stranom pravu (*certificats de coutume*); putne troškove; biljege i naknade povezane s formalnostima upisa, hipoteke i zaloge te, prema potrebi, troškove objave u novinama.

13 Je li moguće uložiti žalbu protiv odluke o roditeljskoj odgovornosti?

Žalba protiv odluke o roditeljskom pravu može se podnijeti Žalbenom sudu (*Cour d'appel*). U načelu, rok za podnošenje žalbe iznosi 40 dana. Međutim, rok je 15 dana kad je riječ o žalbi protiv odluke obiteljskog suda koji odlučuje o privremenim mjerama u postupku razvoda braka zbog nepovratnog raspada braka, u postupku zakonske rastave ili u iznimnom skraćenom postupku.

14 U određenim slučajevima potrebno je obratiti se sudu kako bi se zatražilo izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti. Kojem se sudu trebam obratiti u takvim slučajevima i koji se postupak primjenjuje?

Obiteljski sudac koji je odredio raspored prema kojem dijete živi sa svakim roditeljem ili je potvrdio pravo roditelja ili čak treće osobe na kontakt s djetetom može odluci naknadno dodati mjere izvršenja. Sudac određuje prirodu tih mjera i način njihove provedbe uzimajući u obzir najbolji interes djeteta. Može uspostaviti naplatu periodične novčane kazne kako bi osigurao da se odluka poštuje.

Luksemburškim pravom predviđeno je nekoliko načina izvršenja odluke o roditeljskom pravu u slučaju sustavnog odbijanja postupanja u skladu s odlukom.

Prvo, postoje građanskopravne sankcije, odnosno periodične novčane kazne (*astreinte*), koje određuje obiteljski sudac kako bi osigurao da roditelj koji ne postupuje u skladu s odlukom ispuni svoju obvezu. Tužba kojom se zahtijeva primjena periodičnih novčanih kazni mora se podnijeti okružnom sudu nadležnom prema mjestu boravišta djeteta.

Ako jedan od roditelja višekratno ne poštuje sudske odluke o pravu na kontakt s djetetom i pravu da dijete s njime boravi ili naizmjenično boravi, obiteljski sudac može predložiti obiteljsko mirenje. Ako se nepoštovanje nastavi, sud na zahtjev roditelja kojemu je nanesena šteta može roditeljsko pravo ili pravo na kontakt s djetetom i pravo da dijete s njime boravi dodijeliti drugom roditelju.

Drugo, postoje kaznenopravne sankcije ako roditelj ne preda dijete. Ured javnog tužitelja može pokrenuti postupak na vlastitu inicijativu ili kao odgovor na kaznenu prijavu žrtve. Okružni sud, koji ima nadležnost kaznenog suda, određuje kaznenopravne sankcije i, prema potrebi, naknadu za žrtvu. Stranke ne mora zastupati odvjetnik.

15 Što trebam učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala i izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici?

U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000 („Uredba Bruxelles II.a”), bilo koja presuda o roditeljskom pravu koju donese sud druge države članice Europske unije (osim Danske) u Luksemburgu se u načelu priznaje primjenom prava. Drugim riječima, takve presude priznat će se bez posebnih postupaka.

Međutim, presuda koju je donio sud druge države članice EU-a o izvršavanju roditeljskog prava u pogledu djeteta obiju dotičnih strana, koja je izvršiva u toj državi i koja je dostavljena ili o kojoj je stranka obaviještena, izvršit će se u Luksemburgu tek nakon što bude, na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke, proglašena izvršivom u Luksemburgu. Zahtjev za proglašenje izvršivosti predsjedavajućem sucu okružnog suda mora dostaviti odvjetnik. Žalba protiv odluke predsjedavajućeg suca okružnog suda može se podnijeti Žalbenom sudu. Kasacijska žalba protiv odluke Žalbenog suda može se podnijeti Kasacijskom sudu (*Cour de cassation*).

Trebalo bi napomenuti da presude povezane s pravom na kontakt s djetetom i s vraćanjem djeteta mogu, pod određenim uvjetima, biti priznate i izvršene bez postupka opisanog u prethodnom odlomku.

16 Kojem se sudu u ovoj državi članici trebam obratiti kako bih podnio prigovor na priznanje odluke o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici? Koji se postupak u takvim slučajevima primjenjuje?

U skladu s Uredbom Bruxelles II.a svaka zainteresirana stranka može zahtijevati od predsjedavajućeg suca okružnog suda da ne prizna odluku o roditeljskom pravu koju je donio sud druge države članice EU-a. Stranku mora zastupati odvjetnik s pravom zastupanja pred sudom.

Priznavanje se može odbiti samo na temelju sljedećeg:

u očitijoj je suprotnosti s javnim poretkom

dijete nije saslušano

nije se poštovalo pravo na obranu

bilo bi nepomirljivo s presudom u povezanoj postupku.

Svaka stranka može Žalbenom sudu podnijeti žalbu protiv odluke predsjedavajućeg suca okružnog suda. Žalba protiv odluke Žalbenog suda može se podnijeti Kasacijskom sudu.

17 Koje se pravo primjenjuje u postupku o roditeljskoj odgovornosti ako dijete ili stranke ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Pitanje o tome koje će pravo sud primijeniti razlikuje se od pitanja o tome koji su sudovi nadležni. Sudovi nadležni za pitanja roditeljskog prava sudovi su nadležni prema mjestu uobičajenog boravišta djeteta: članak 8. Uredbe Bruxelles II.a i članak 5. Haške konvencije od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece. Mjerodavno pravo utvrđeno je navedenom Haškom konvencijom. Državljanstvo djeteta nije važno. Nadležnost za poduzimanje mjera za zaštitu osobe djeteta i njegove imovine imaju tijela države ugovornice u kojoj dijete ima uobičajeno boravište, pri čemu je tijelo u Luksemburgu obiteljski sud. Izvršavanje roditeljskog prava uređeno je pravom države u kojoj dijete ima uobičajeno boravište ili, ako se uobičajeno boravište djeteta promjeni, pravom države u kojoj dijete ima novo uobičajeno boravište.

Dodatne informacije

[L'autorité parentale au Grand-Duché de Luxembourg](#) (Brošura)

[Legilux](#)

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 15/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.